

Ds. Boone zwartgekleurd en ds. Kersten in kleur

Kersten in kleur. Je zou denken: da's mooi, want kleuren zijn hot. Maar nee, alleen de cover heeft kleur, nepkleuren, maar voor een oorlogsfoto best mooi. De andere foto's zijn donker en priegelig klein. Ds. Kersten was een kleurrijke persoonlijkheid, zegt de verantwoording, dus iemand die opvalt door zijn levendige optreden. En waar zijn de noten? Ten behoeve van de leesbaarheid zijn ze weggelaten, zegt Bolier. Dat is vreemd, want noten onderaan een bladzij of achterin een boek hebben niets met leesbaarheid te maken. En hoe betrouwbaar zijn de citaten? De citaten kunnen 'omwille van de leesbaarheid taalkundig zijn aangepast', bekent de schrijver. Ook al voor de leesbaarheid. We vinden dus bergen losse citaten, zonder bronnen, zonder context, zonder nuance, zonder geschiedenis, aangepast en incompleet. En vooral streng geselecteerd. De mogelijkheid dat bepaalde zaken worden uitvergroot en minder prettige gebagatelliseerd, is allesbehalve denkbeeldig. We gaan eens kijken naar de kleuren van zijn betogen rond de oud gereformeerden: de vereniging van 1907, ds. Boone en ds. Van der Poel. We doen dat aan de hand van erkende wetenschappen en officiële notulen, want geschiedschrijven is recht doen aan gestorvenen; niet aan idolen en kerksbelangen.

1. BB. *Meer nog dan bij de kruisgemeenten mist de prediking bij de ledeboerianen een grondige verklaring van de bijbeltekst.*
JMV. Er is geen enkele reden om te beweren dat de kruiskerken schriftuurlijker preekten dan de ledeboerianen. Het ontbrak allen aan theologische kennis. Die 'grondige verklaring' was er vroeger niet en is er in de GG en GGiN nog steeds niet (Van der Knijff).
2. BB. *En dan is er de psalmberijming, 'Datheen' bij sommige ledeboeriaanse gemeenten.*
JMV. Die psalmberijming werd niet in sommige, maar in *alle* ledeboeriaanse gemeenten gezongen.
3. BB. *En ook ds. Ledeboer heeft hier, ondanks zijn voorkeur, nooit een twistpunt van gemaakt.*
JMV. Datheen was een vast principe binnen de eigen kerken. Op de grote vergadering van 1851, onder leiding van ds. Ledeboer, werd besloten Datheen te herdrukken met bijdrage van 'elke' gemeente.

4. BB. *De gemeenten waren al 'één' en vanaf nu zou men die eenheid ook gaan openbaren.*

JMV. Ze waren *niet* één. Alleen de Walcherse broeders kenden elkaar, maar hun gemeenten Aagtekerke en Meliskerke hadden de contacten verbroken. De meeste andere ambtsdragers van de kruiskerken hadden de ledeboerianen nog nooit gezien.

5. BB. *En wat is de status van de vereniging? Heeft de vereniging [op 5 juni 1907] al officieel plaatsgevonden, of klopt de bewering van een enkeling die meent dat alleen de intentie is uitgesproken?*

JMV. Bolier kent het kerkrecht niet of wil de werkelijkheid verdoezelen. Op 5 juni spraken (ad hoc en zonder agendapunt) de afgevaardigden de intentie uit, op 25 juli bespraken deputaten de conceptbepalingen (uitgangspunten) en kregen de kerkenraden drie maanden, tot 25 oktober, om met de mansleden te overleggen. Pas dan werd er wel of niet verenigd.

1 Ds. Kersten was de stuwende kracht achter de vereniging.

6. BB. *Ds. N.H. Beversluis, een predikant die net als ds. Kersten gebukt gaat onder de kerkelijke verdeeldheid, vindt de wetenschap dat dit Gods zaak is juist een reden om door te pakken.*

JMV. Ds. Beversluis heeft de kerkelijke verdeeldheid juist bevorderd. Hij liet zich buiten het kerkverband bevestigen, miskende veel afgescheiden predikanten, aanvankelijk ook zijn collega's Janse en Boone, en werkte met leugen en bedrog vijf van zijn classisgemeenten het kerkverband uit omdat ze alleen ds. Boone lieten preken. Weerzinwekkend.

7. BB. *Daarover worden wel vragen gesteld, maar ds. Beversluis zegt dat die gemeenten niet meer bestaan. (...) Welke criteria ds. Beversluis dan ook hanteert, feit is dat zijn relatie met enkele van die gemeenten niet goed is (...)*

JMV. Bolier probeert te verbloemen dat Beversluis vijf gemeenten botweg heeft geroyeerd, sommige meerdere keren, omdat alleen ds. Boone er mocht preken. Ze hadden grote bezwaren tegen zijn schaamteloze levenswandel.

BB. *Twee kerkelijke stroompjes zijn, ondanks alle menselijke zonden en zwakheden, door de Heere bij elkaar gebracht.*

JMV. Dit laatste is louter fantasie. Zo werkt de Heere niet. Die zo geroemde vereniging was een samengaan van stiekem geselecteerde

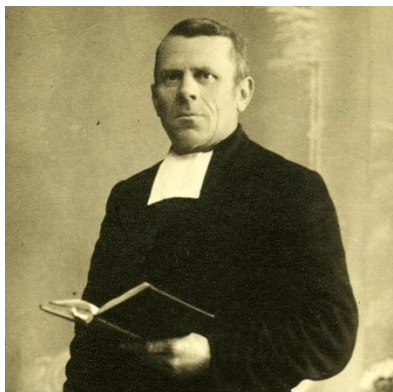
gemeenten; geen vereniging in de ware zin van het woord en zeker niet naar de eis van Gods heilig Woord. De voorzitter zorgde voor een rij schandalen. Hij kent de verenigingsprocedure en het kerkrecht niet en zet zijn verwerpelijke domineesleventje ook als voorzitter gewoon door en voort. De Heere laat Zijn hand niet opmerken in allerlei goddeloosheden en bekroont goddeloos gedrag niet met Zijn zegen.

8. BB *'... door de Heere bij elkaar gebracht ...'*

JMV. Ook deze mantra moet er nog bij, terwijl Bolier niet aangeeft waaruit dit Goddelijke werk dan wel zou blijken. Ze zijn niet samengegroeid, niet samengeregen en ook niet 'bij elkaar gebracht.' Het speciaal aan de bepalingen toegevoegd artikel 13 moest afhakende gemeenten tot verenigen dwingen; strijdig met de afspraken en het kerkrecht. De kerkenraden, het hoogste en permanente gezag in een gemeente, werden monddood gemaakt door een gelegenheidscommissie die niets in een gemeente te beslissen had. Boone concludeerde bij zijn terugtreden terecht dat dit artikel niet klopte en de afspraken niet waren nagekomen.

9. BB. *En dus wordt de predikant [Boone] geschorst door het kerkverband waar hij in eigen oog nog niet eens bij behoort.*

JMV. Opnieuw blijkt dat Bolier het kerkrecht niet kent of het verkeerde en belachelijke van de zogenaamde schorsing wil verdoezelen. Dit is bedrieglijke journalistiek: het verdraaien en verfraaien van feiten. Zelfs al is diens schorsing totaal fout, al heeft de halve wereld al gezegd dat het verkeerd is, dan zwijg je het gewoon dood of je geeft misleidend commentaar. Bolier had de zogenaamde schorsing dus onwettig moeten verklaren, excuses aanbieden en postuum eerherstel in gang zetten, zoals ook in de seculiere wereld zou gebeuren. Maar nee. Zo werkt de kerkpolitiek. Ook dit incident gaat de doofpot in. Het in 2017 gevraagde eerherstel is door de GG geweigerd en door de GGiN doodgezwegen. Eerherstel kwam neer op kritiek op de leiders. En van de leiders bleef je af. Zeker in een boekje over ds. Kersten.

2 Het gevraagde eerherstel van de belachelijke schorsing van ds. Boone gaat ook hier de doofpot in.

10. BB. *De ironie wil dat de afgescheidenen dit [schorsen] destijds ook bij ds. Ledeboer wilden doen, toen hij zich van de afgescheidenen, waar hij nog niet officieel bij hoorde, afkeerde.*

JMV. Ds. Ledeboer heeft officieel wél bij de afgescheidenen behoord. Hij bezocht de synode in Amsterdam, van 17 november tot 3 december 1840. De broeders waren blij verrast om ds. Ledeboer zo onverwacht in hun midden te zien. 'Ds. verklaarde zich bij de Afgescheiden Gereformeerde gemeenten te voegen; waarop hij ook door alle de Leden als Herder en Leraar in de Gemeente werd aangenomen en hem het regt van zitting en stemming in deze Vergadering is toegekend. Allen reikten hem met zegenwenschen de broederhand toe, dankten gezamenlijk en zongen des Heeren lof.' Hij hoorde er dus officieel bij.

11. BB. *Vershil is dat ds. Ledeboer nog geen jawoord had gegeven en geen handtekening had laten zetten.*

JMV. Ledeboer had wél een jawoord gegeven en zich officieel aangesloten (zie punt 10) en zich nooit officieel losgemaakt. Het is de afgescheidenen heel lang onduidelijk gebleven of hij er nog wel bij hoorde. Van schorsen was nooit sprake. Ds. Boone had alleen de eerste conceptbepalingen goedgekeurd en de (aangevulde en foute) definitieve bepalingen niet. Hij is in de bedenktijd afgehaakt en heeft dus nooit tot de gereformeerde gemeenten behoord.

12. BB. *Ds. Boone besluit om alleen verder te gaan, ongetwijfeld in de wetenschap dat de zogenoemde 'vergeten' gemeenten zich sowieso bij hem zullen aansluiten.*

JMV. Ook dit is fantasie en geschiedvervalsing. Ds. Boone had als enige de voorwaarden grondig bestudeerd. Hij had ontdekt dat het ledeboeriaanse kerkbegrip verloren zou gaan en had pas enkele dagen voor de vereniging besloten niet mee te gaan. Hij was dus niet ter vergadering. Pas dáár bleek voor het eerst de afwezigheid en het royement van de vijf gemeenten. Die waren voor die tijd alleen in Beversluis' geheime plannen bekend. Ds. Boone heeft zijn beslissing zelfstandig genomen; hij wist niet eens of zijn eigen gemeente hem zou volgen en of hij in de pastorie kon blijven wonen. Hij had geen plan A, geen plan B en ook geen plan C, maar bleef alleen de oude idealen trouw.

13. BB. *Hoewel ds. Boone 'de vergadering heeft geschreven dat hij tegen geen een leraar iets heeft', laat hij zich negatief uit over ds. Beversluis.*

JMV. Ook dit klopt niet. Ds. Boone had zich als enige verdiept in de principes van de ledeboerianen (de noodkerk) en die ontdekking maakte verenigen onmogelijk. Los van alle predikanten; daarom had hij 'tegen geen een leraar iets'. Hij zag dat kerkprincipes van Ledeboer

en Kuyper (lees: Kersten) mijlenver uit elkaar lagen. Hij meldde zich af en wilde er verder over zwijgen. Maar hij werd thuis bezocht door o.a. ds. Kersten en genoodzaakt zich te verantwoorden, zie punt 14.

14. *Hij noemt deze ambtsbroeder [Beverluis] 'een bedekte insluiper'.*

JMV. Hier wordt een citaat vervalst. Boone schreef over 'onder een bedekking in te kruipen'. Dat is heel wat anders. Ds. Boone schreef letterlijk: 'En daar er een commissie bij mij in huis kwam om te onderzoeken, heb ik mij verantwoord voor 2 leeraars en 2 ouderlingen. Dat het al begonnen was in het jaar 1895 en zoo doorgestaan *onder een bedekking in te kruipen.*' In 1895 kwam het predikantschap van Beverluis aan de orde en begonnen de ellenden en de verwarring. Hij begon in 1901 collega Boone dwars te zitten en onrust in Sint-Philipsland te verwekken met de als voorganger afgewezen Remijn als pion, die hij wél liet preken maar niet durfde voordragen omdat ook hij niets van hem geloofde. Hij verstreekte op classis en synode vier jaar valse informatie over diens zogenaamde preekbevoegdheid, met elke keer nieuwe leugens. Beverluis en Remijn waren pathologische leugenaars met donkere achterkamertjes, alles 'onder een bedekking'. Om stiekem 'in te kruipen.' Beverluis werkte stiekem vijf behoudende gemeenten het kerkverband uit. En juist deze man, Beverluis, was voorzitter! Boone had overigens zijn naam niet genoemd, maar alleen het jaartal 1895. Bescheiden. Grote mannen kunnen zwijgen.

3 Marien Remijn heeft 36 jaar onbevoegd gepreekt. Dankzij zijn mentor Beverluis.

15. BB. *De jarenlange onenigheid tussen hen is ooit wel goedge maakt...*

JMV. Ook dit is een verzinsel. Beverluis vertrok een paar maanden na de vereniging, begin 1908, naar Paterson, onder de rook van New York, en de predikanten hebben elkaar nooit meer ontmoet.

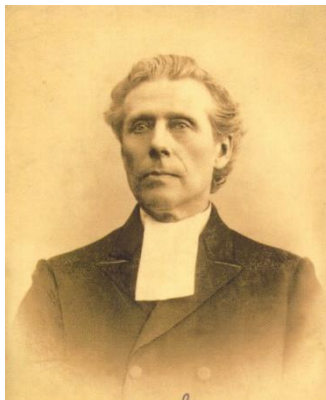
16. BB. *Maar Boones gegeven broederhand is naar eigen zeggen 'niet met een volkomen hart' geweest.*

JMV. Dit gaat niet over 1907, maar over 1903! Beverluis had zich in 1901 buiten het kerkverband tot predikant laten bevestigen en wilde terugkomen omdat hij uiteindelijk ook moest eten. Hij kreeg in juni 1902 alleen preekbevoegdheid en werd in september 1903 aarzelend geaccepteerd. Ds. Boone wist dat hij in Sint Philipsland al twee jaar zat te stoken met de mislukte voorganger Remijn als handlanger. Boone moest hem wel accepteren, want hij kon vanuit Terneuzen als enige predikant geen 22 gemeenten en meerdere gezelschappen

bedienen. Hij deed het, maar 'niet met een volkomen hart'. Hij kende Beversluis' illegale praktijken en achterkamertjesgedrag (zie classisnotulen Nieuw-Beijerland) en had weinig of geen geestelijke banden met deze collega.

17. BB. *Het vertrouwen dat ds. Beversluis bij de vereniging krijgt, zal tegen het zere been van ds. Boone zijn geweest.'*

JMV. Dit is pure laster. Beversluis genoot nergens vertrouwen. Hij was voorzitter geworden, alleen omdat hij in Rotterdam bij ds. Kersten om de hoek woonde. Hij was in zes van de tien classisgemeenten niet welkom, want ook in Nieuw-Beijerland doopte ds. Boone bijna alle kinderen. Ook zijn voorzitterschap van 1907 was een drama. Het chaotische verenigingsproces kenmerkte zich door onkunde van voorzitter Beversluis en misinterpretaties van afspraken en kerkorde. Hij was incompetent de vergadering te leiden, want een voorzitter hoort betrouwbaar, deskundig en onpartijdig te zijn. Hij blonk vooral uit in het najagen van onvrede en onstichtelijkheden. Zijn beeld blijft al die jaren stabiel. We zien in hem een macht- en statusbelust man die zich van meelopers bediende, het morele kompas voortdurend kwijt was en bar weinig interesse toonde in het belang van zielen en in een bijbels en kerkelijk leven. Alles wat hem niet zinde of onvoldoende eerde, werd zonder pardon aan de kant geschoven of geroyeerd. Uit de notulen blijken continue verschijnselen van onesthetisch en normoverschrijdend gedrag, van misleiding en vriendjespolitiek, van ziekelijke afkeer van orthodox bevindelijke gemeenten en van jaloersheid op hun onberispelijke prediker Boone, die overal grote achting genoot. Nee, Boone was bepaald niet jaloers op Beversluis immorele gedrag.

4 *Beversluis toonde geen enkele interesse in het belang van zielen en in een ordelijk kerkelijk leven.*

18. BB. *Boone heeft in 1932 per brief aan ds. Kersten laten weten dat hij zijn eigen handelwijze van 1907 betreurt.*

JMV. Ook dit is pertinent onjuist. Ds. Boone was toen uitgeput en zag de sacramentsbediening in gevaar komen. Hij vroeg ds. Fraanje en ds. Kersten om hulp. De Boone-notulen van 18 mei 1932 melden 'dat door den Voorzitter wordt ontkend, dat hij de hand zou hebben in plannen tot samensmelting'. Hij bevestigde in 1934 zijn opvolger W.H. Blaak in het ambtsgewaad; als gevolg van de principes van 1907. Hij betreurde dus 1907 niet, maar zette die principes voort, ook bij Blaak, die het gewaad liever niet wilde dragen.

19. BB. *De vereniging is wel 'een prestigeproject van ds. Kersten' genoemd. Het tegendeel wordt door de predikant zelf bewezen.*

JMV. Maar een 'prestige-project' was het wel degelijk. Dat blijkt o.a. uit het chaotische verenigingsproces met dwangmatig handelen, respectloos overleg en het toegevoegde foute noodartikel 13, dat afhaken onmogelijk moest maken. Dat prestige-project blijkt ook uit Kerstens uitzonderlijk lange en felle ingezonden brief van 12 januari 1909, als reactie op één (fout weergegeven) regel uit Boones mond in een krantenberichtje. Hij sloeg in die brief hard en ongenueanceerd om zich heen en beschuldigde Boone grof en onterecht van allerlei zaken. Ds. Boone werd ernstig aangetast in eer en goede naam. Kerstens buitensporige reactie onderstreept, dat Boone een deuk had geslagen in niets anders dan een prestige-project. Het kerk- en gemeentebelang stonden niet voorop, het domineesbelang wel. Bolier zegt overigens wel dat ds. Kersten aanvaringen had met sterke persoonlijkheden als ds. Boone en ds. D.C. Overduin, die niet voor hem aan de kant gingen. 'In dergelijke gevallen blijkt de predikant het moeilijk te vinden om de minste te zijn.' (67). Tóch een prestige-project.

Ten slotte een reactie op ds. J. van der Poel uit de jaren 1937 en 1947.

20. BB. *Van der Poel wordt tot ontsteltenis van verschillende predikanten door ds. Kersten afgewezen. Vanwege diens voorgaan buiten het kerkverband kan hij binnen de Gereformeerde Gemeenten geen voorganger meer zijn (84).*

JMV. Ook dit is kerkhistorisch fout: Van der Poel heeft uiteindelijk zelf geweigerd. Hij preekte aanvankelijk buiten de GG. Ds. Lamain en ds. Barth wilden hem graag behouden, maar ds. Kersten verklaarde op 2 november 1937 'dat hij ophoudt lid te zijn van de Geref. Gemeente'. Tien jaar later, in 1947, was ds. Van der Poel succesvol oud gereformeerd predikant. Ds. Kersten wilde hem nu graag terug hebben en riep drie anderen te hulp. Ds. Fraanje vroeg een gesprek met hem aan, A. van Bochove volgde namens het curatorium en kort erna kwam ds. Chr. van de Woestijne op bezoek om te vragen 'namens ds. Kersten of de Ds. zich meldde, waarop Ds. [Van der Poel] heeft geantwoord: Neen.' Namens ds. Kersten dus. We zien dat de kerk op cruciale momenten gewoon door dominees werd geregeerd. Net als bij ds. Ledeboer en ds. Boone. Autocratisch. Dominocratisch.

5 Ds. Van der Poel wilde niet terugkeren naar de Gereformeerde Gemeenten.

Boone in kleur

En dat is het dan. Bolier beweert: 'Niets in deze uitgave is geromantiseerd of verzonnen.' De werkelijkheid is helaas duidelijk anders. De kerkhistorische kennis ontbreekt of de feiten zijn kerkgekleurd weergegeven, en juist ds. Boone krijgt er stevig van langs omdat hij een deuk heeft geslagen in een prestigeproject. Ik heb maar een fractie van dit hagiografietje tegen het licht gehouden, de rest is wellicht niet veel beter. Niet de waarheid, niet de geschiedenis, maar de idolen en de kerken moeten winnen. Iemand die niet in de kerkcultuur past of er een andere visie op na houdt, krijgt er publiekelijk van langs. De simpelste feiten worden verkeerd of half geciteerd, vanaf een roze wolk, en zo verzanden we in een schijnwereld van graaien, snaaien en grissen. Glibberige wereldjes zonder bronnen, grijze gebieden, losse flarden, zonder rode draden en door een gekleurde bril bekeken. Op jacht naar moois over ds. Kersten, met bar weinig gevoel voor zelfreflectie en verantwoordelijkheid, alsof geschiedschrijving een spelletje is. Dat blijkt ook hier: wie verenigt doet het goed, wie niet verenigt doet het fout.

Bolier heeft ds. Boones biografie *Herder in de noodkerk* op zijn literatuurlijst staan, met daarin bijna 700 noten en de originele notulen die de waarheid vertellen, maar heeft vooral het fakeverhaal van ds. C. de Jongste over de zich continu misdragende Beversluis omarmd. Terwijl alleen ds. Boone haarscherp doorzag dat de kerkprincipes van Ledeboer en de afscheiding werden ingewisseld voor de neocalvinistische van Kuyper. Deze briljante vondst kom je in dit boekje niet tegen.

Extra schrijnend dat in het '*woord van dank*' auteurs als Mastenbroek en Vogelaar worden bedankt voor o.a. hun hulpvaardigheid en deskundigheid, terwijl zij goed op de hoogte waren van het werkelijke verhaal over ds. Boone. De auteurs bewegen zich stipt binnen de kerkelijk toegestane marges en buigen keurig en diep voor de leiders. Niemand durft individuele verantwoordelijkheid dragen. Het lijkt een spel geworden, steeds hetzelfde verhaal, want wat hij ook laat of doet: ds. Boone moet hangen. Het gemak waarmee deze 'valse getuigenissen' op papier belanden is verbijsterend.

De vereniging van 1907 heeft bepaald niet tot een zegetocht geleid. Ook die pijnlijke conclusie ontbreekt nogal. Allerlei aanvechtbare leeruitspraken en dito theologieën, dogmatieken en stappenplannen uit de sferen van Kuyper gooiden de deuren dicht naar aanverwante kerken en vervreemdden de mensen van de leer van de oudvaders. En ook intern braken ongekende krachten los die mensen en gemeenten meezogen in polemieken, schorsingen en scheuringen (zie Golverdingen, Van der Zwaag, Kort, Van der Knijff etc. etc. etc.). Ook die ellenden staan er niet in. Ds. Boone heeft niet zomaar gewaarschuwd voor 'verstand, letter en hoogmoed' en niet zomaar de bepalingen verbrand. Boone. Ook hier weer onterecht beschadigd en zwartgekleurd. Een zwartkijker die kleur durfde bekennen: Boone in kleur.